

– Når alle andre går hjem, går jeg på legevakt

AKTUELT I FORENINGEN

ANDREAS HASLEGAARD

E-post: andreas.haslegaard@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Det er kjekt med fritid. Å kunne gjøre hva man vil etter jobb og i helgene. Hente seg inn, gjøre artige ting, være med venner og familie. Men for mange legevaktsleger er ikke fritid en selvfølgelighet.

OPPGITT: – I uker med mye legevaktsarbeid, kan jeg jobbe opp mot 120 timer i uka, forteller fastlege og legevaktlege i Lakselv, Bjørg Bakke. Foto: Troy Gulbrandsen

Fastlege Bjørg Bakke i Lakselv i Porsanger kommune, jobber fulltid som fastlege og er legevaktlege i tillegg.

– I uker med mye legevaktsarbeid, kan jeg jobbe opp mot 120 timer i uka, forteller Bakke.

I dag kan kommunen hun jobber i kreve at hun går legevakt på toppen av jobben hun allerede gjør som fastlege. Det er ingen begrensninger i antall timer hun kan bruke på legevakt. Når man jobber i små kommuner som Bakke gjør, så betyr det ofte svært lange dager og uker på vakt.

Bakke er bekymret for at den store arbeidsbelastningen vil føre til dårligere rekruttering til fastlegeyrket. For når andre stempler ut for dagen og henter i barnehagen eller begynner å lage middag, er Bakke bare halvveis i arbeidsdagen.

– Når alle andre går hjem, går jeg på legevakt, forteller en oppgitt Bakke.

Hun er gift og ønsker seg barn på sikt. Men med den store arbeidsbelastningen som følger med å være fastlege med ubegrenset legevaktpplikt, er hun usikker på om det lar seg gjøre.

– Etter hvert må man velge mellom jobb og privatliv. Og de aller, aller fleste kommer til å velge privatlivet, erkjenner hun.

Førte til brudd i forhandlingene

Den store arbeidsbelastningen for legevaktlegene er kjernen i uenigheten mellom Legeforeningen og KS, og som førte til brudd i forhandlingene om særavtalen tidligere i høst. Kommunene kan pålegge legevaktlegene urimelig høy vaktbelastning, uten at legene kan sette ned foten.

– KS viser til at løsningen ikke finnes i tariffavtalen, men i en “langsiktig løsning”. Men unntaket fra arbeidsmiljøloven ligger i tariffavtalen. Det er derfor vi krever at den enkelte lege skal kunne si nei til en arbeidsbelastning utover sju aktive timer legevakt i uka – i tillegg til normal arbeidsuke, sier president i Legeforeningen, Marit Hermansen.

– Unntakene fra arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser i særavtalen har i prinsippet ingen yttergrense. Legene der ute trenger et vern mot urimelig belastning. Deretter kan vi diskutere de langsiktige løsningene, fortsetter hun.

Alvorlig i distriktene

Den alvorlige situasjonen i allmennlegetjenesten i kommunen er blitt bekreftet flere ganger, og også helseministeren er bekymret over de store rekrutteringsutfordringene. En undersøkelse fra Helsedirektoratet viste at leger i mindre kommuner i snitt jobbet 37,7 timer legevakt per uke, enten i form av tilstedevakt, hjemmevakt eller bakvakt.

En fjerdedel av legene hadde mer enn 52,8 timer legevakt i uken. 1 av 10 jobbet hele 100 timer legevakt eller mer per uke. Variasjonen er stor, og situasjonen er aller mest alvorlig i distriktkommunene.

Alltid på vakt

Når Bjørg Bakke klokker inn 120 timers arbeidsuke, så betyr altså ikke det at hun er låst inne på legekontoret. Timene inkluderer som nevnt andre former vakt, som tilstedevakt, hjemmevakt eller bakvakt. Men som lege er hun like fullt på vakt.

– I min kommune har jeg tid der jeg sitter hjemme, men er tilgjengelig på telefonen. Så når en pasient trenger hjelp, må jeg rykke ut, forteller Bakke.

En slik hjemmevakt vakt er cirka 16 timer lang. På kort varsel, til alle døgnets tider, kan Bakke bli innkalt for å jobbe med akutte problemsstillinger om liv og død. Gå på kino og skru av telefonen? Glem det. Den akutte krisen venter ikke på at filmen har gjort seg ferdig. Forlate Lakselv og koble ut for helgen? Utenkelig. Hvem vet hva som kan skje på legevakta da.

Må reguleres

Bakke understreker at for henne handler ikke dette om at hun skal få høyere lønn. Hun vil ha flere hender inn i ordningen.

– Målet med å regulere arbeidstidene, er jo at jeg skal kunne være den beste legen jeg kan for mine pasienter, understreker hun.

Legevakten er en sentral del av landets akuttmedisinske beredskap. Det er avgjørende at det medisinske arbeidet som utføres der har høy kvalitet. Bakke er derfor en av flere legevaktsleger som sammen med Legeforeningen sier #NokNå på sosiale medier. Arbeidsbelastningen i legevakt må ned. Kommuner kan ikke lenger ha en ubegrenset rett til å tilplikte fastleger legevakttjeneste. Pasientene fortjener opplagte leger, og legene fortjener fritid innimellom.

– Håpet, og budskapet, til politikerne er at de tar tak i dette før det for sent og ordningen forsvinner, fordi det ikke er noen ansatte igjen. Jeg ønsker å fortsette som fastlege, men da

må problemene tas på alvor, avslutter Bakke.

Publisert: 26. oktober 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI:

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no